

Роберт Луїс Стівенсон

ОСТРІВ СКАРБІВ

З англійської переклав Юрій Корецький

Київ
BOOKCHEF
2022

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

НЕЗВАЖЛИВОМУ ЧИТАЧЕВІ

Як повісті про моряків,
Про острови, пригоди, шквали,
Про тайни схованих скарбів
І мандрівців, що їх шукали,
Про лиходіїв, що зливали
Людською кров'ю чардаки¹, –
Як до смаку тобі припали,
Юначе, давні ті книжки,

Як Купер, Белентайн старий
Для тебе автори бажані, –
До рук ти сміливо бери
Просте моє оповідання.
Коли ж вітрила в океані
Тебе не надять, – то покинь:
Хай зникне в темі пірат останній,
А з ним і я, як марна тінь.

1 Чардак – палуба судна.

ЧАСТИНА ПЕРША

СТАРИЙ ПІРАТ

Розділ 1

СТАРИЙ МОРСЬКИЙ ВОВК У ЗАЇЗДІ¹ «АДМІРАЛ БЕНБОВ»²

Сквайр³ Трелоні, лікар Лівсі й решта джентльменів попросили мене розповісти докладно все, що я знаю про Острів Скарбів, усю історію від початку до кінця, не приховуючи нічого, крім розміщення острова, та й то лише тому, що не всі ще скарби звідти вивезли. Отож року Божого 17... я беруся за перо й повертаюся думками до тих часів, коли в мого батька був заїзд «Адмірал Бенбов» і коли під нашим дахом оселився засмаглий старий моряк із рубцем від шаблі на щоці.

Я пригадую, ніби те було тільки вчора: як він важкою ходою підступив до дверей нашого заїзду, а слідом за ним прикотили на візку моряцьку скриню. То був високий, міцний, огрядний чоловік із брунатним обличчям. Над коміром його заяложеного синього плаща стирчала просмолена косичка. Руки в нього були зашкарублі й пошрамовані, з чорними поламаними нігтями, а рубець на щоці мав неприє-

- 1 Колишній заклад для короткочасного проживання приїжджих, де можна було переночувати. – Прим. ред.
- 2 Джон Бенбов (1653-1702) – англійський адмірал, здібний флотоводець.
- 3 Сквайр – нетитулований дворянин і поміщик в Англії, також шанобливе звертання, що додається до прізвища.

мний блідо-багровий відтінок. Пригадую, як він, стиха посвистуючи, оглянув бухту, а тоді раптом загорлав давню моряцьку пісню, яку так часто ми чули від нього опісля:

П'ятнадцять хлопців на скрині мерця.

Йо-го-го, ще й пляшечка рому!

Голос у незнайомця був по-старечому тонкий і хрипучий, наче він надірвав його, тягнучи кабестана¹.

Потім чоловік постукав у двері кінцем палиці, схожої на гандшпуг², і, коли вийшов мій батько, грубо зажадав від нього склянку рому. Йому винесли ром, і він почав поволі його цмулити, знавецьки смакуючи кожен ковток і все ще поглядаючи на скелі й на нашу вивіску.

— Бухта нічогенька, — пробурмотів він нарешті. — Непогане місце для бару. І багато народу, друзяко?

Батько відповів, що, на жаль, народу тут буває дуже мало.

— То й гаразд! — сказав моряк. — Пристань саме для мене. Гей, ти, голубе! — гукнув він чоловікові, який прикотив візка. — Під'їжджай сюди, допоможеш затягти скриню. Я перебуду тут якийсь час, — провадив він далі. — Чоловік я простий. Ром, шинка, яєшня — і більше мені нічого не треба. Хіба ще он та скеля, з якої видно в морі кораблі... Як мене звати? Та що ж, звіть хоч би й капітаном... Еге, я бачу, що вас непокоїть... Маєте! — і він кинув на поріг три-чотири золоті монети. — Нагадаєте мені, коли вони вичерпа-

1 Кабестан – суднова лебідка з барабаном на вертикальному валу.

2 Гандшпуг – важіль для підважування й пересування важких речей на судні.

ються, — промовив, суворо глянувши на батька, мов командир на підлеглого.

І справді, хоч одяг у нього був поганенький, а мова не дуже ввічлива, він зовсім не скидався на простого матроса: радше можна було подумати, що це штурман або шкіпер, звиклий командувати, а то й кулаком орудувати. Чоловік із візком розповів нам, що незнайомиць прибув поштовим диліжансом учора вранці до «Готелю короля Георга» і став розпитувати, які в цій околиці є заїзди над морем. Почувши, мабуть, добрі відгуки про наш заїзд і довідавшись, що він стоїть на відлюдді, капітан обрав його собі за місце постою. Оце й усе, що ми змогли дізнатися про нашого гостя.

То був дуже мовчазний чоловік. Він днями сновигав берегом бухти або вибирався на скелі зі своєю мідною підзорною трубою. А вечорами сидів у світлиці в кутку біля коминка й попивав міцний ром, змішаний із водою. Здебільша він не озивався, навіть коли до нього зверталися — тільки кине раптом лютий погляд і засопе носом, немов корабельна сирена в тумані. Ми й наші відвідувачі невдовзі при звичаїлися не турбувати його. Щоразу, повернувшись із прогулянки, він запитував, чи не показувалися біля заїзду якісь моряки. Спочатку ми гадали, що він питає про це, бо йому нудно на самоті. Але зрештою завважили, що він, навпаки, силкується уникати сторонніх. Коли якийсь моряк, пробираючись надбережною дорогою до Бристоля, завертав до «Адмірала Бенбова», наш капітан наважувався вийти до світлиці, аби тільки поглянути на відвідувача з-під завіски на дверях. У присутності такого гостя він зазвичай сидів тихенько, наче миша. Для мене принаймні тут не було таємниці, бо я став, так би мовити, співучасником його тривоги. Якось він одвів мене вбік і пообіцяв платити по чотири срібні

пенси першого числа щомісяця, якщо я «пильнувати-му одноногого моряка» і повідомлю йому, себто капітанові, відразу, щойно цей моряк з'явиться поблизу. Коли ж надходило перше число і я звертався до нього по обіцяну винагороду, він лише сопів носом та люто косував на мене. Але вже до кінця тижня змінював гнів на ласку, приносив мені чотирипенсовика й повторював наказ «пильнувати одноногого моряка».

Зайве й казати вам, що цей одноногий моряк не полишав моєї уяви й серед ночі. У штормову ніч, коли вітер хитав усі стіни нашого будинку, а прибій ревів у бухті й поміж скель, він ввижався мені ввісні в тисячах образів, страшний, мов тисяча дияволів. Я бачив його іноді з ногою, відрізаною до коліна, іноді — відтятою по самісіньке стегно. Часто він з'являвся переді мною у вигляді моторошної потвори, так і народженої з однією ногою, яка стирчала із середини тулуба. Найдужче мене жахало, коли на цій одній нозі він ганявся за мною, перестрибуючи через паркани й рівчаки. Отож нелегко діставалися мені оті щомісячні чотири пенси: я розплачувався за них страхітливими снами.

Та хоч яким жахом проймав мене одноногий моряк, самого капітана я боявся набагато менше, ніж усі інші, хто його знав. Часом увечері він випивав рому з водою стільки, що вже голова його не витримувала, і тоді довго сидів у світлиці й співав свої давні, дикі й відворотні моряцькі пісні, не звертаючи уваги ні на кого з присутніх. А бувало й так, що він замовляв випивку на всіх і силував наших відвідувачів, що тремтіли з жаху, вислуховувати його розповіді про морські пригоди або підспівувати йому гуртом. І дуже часто стіни нашого будинку аж ходором ходили від «Йо-го-го, ще й пляшечка рому», бо всі запрошені,

побоюючись за своє життя, намагалися перекричати одне одного й співати якнайголосніше, щоб не наразитися на прикрість, бо в такому настрої капітан був справді небезпечним: він то грюкав кулаком об стіл, аби всі замовкли; то раптом спалахував буйним гнівом, коли його перебивали, запитуючи про щось; то, навпаки, шаленів, що ніхто не звертався до нього із запитаннями, а це означало, що товариство неухважно слухає його. Він нікого не випускав із заїзду, аж поки сам не напивався до нестями й не йшов, хитаючись, спати.

Але найбільше страху на людей наганяли його розповіді. Жахливі то були розповіді: про шибениці, про ходіння по дошці¹, про шторми на морі, про архіпелаг Драй-Тортуґас², про розбійницький розгул і розбійницькі пристанища в Іспанському Мейні³. Із його слів, він прожив усе життя серед найзапекліших розбишак, що будь-коли виходили в море. А брутальна мова, якою капітан викладав ці свої розповіді, лякала наш простодушний сільський люд не менше, ніж злочини, які він змальовував. Мій батько раз у раз повторював, що ми дійдемо до руїни, бо ж ніхто не схоче бувати в нашому заїзді, де з людей знущуються й звідки вони повертаються додому, сповнені жаху! Але я був певен, що присутність капітана, навпаки, добре впливала на наші справи. Так, спершу відвідувачі лякалися, але через якийсь час їх уже знову тягло до капітана. Він уніс якесь приємне

- 1 Ходіння по дошці – смертна кара у піратів: засудженому зав'язували очі й примушували його йти дошкою, перекинутою через борт, поки той не впаде у воду.
- 2 Драй-Тортуґас – група островців біля берегів Флориди.
- 3 Іспанський Мейн – давніша назва морської акваторії над північним узбережжям Південної Америки.